

DÁNIELISZ ENDRE

Sinka István költő fél évszázada távozott az öröklétbe

Személyes kapcsolataim a „fekete bojtárral”

Nagyszalonta csodálatos kisváros. Egyszerűsége és lakóinak csekély száma ellenére 1700-tól jelenünkig 26 elhunyt személy került a halhatatlanságot biztosító lexikonok lapjaira. Létrehozása óta hárman Kossuth-díjban részesültek és kétszer annyian külföldi egyetemeken és közösségekben váltak kiváló szaktudóssá vagy zenésszé. A honn maradtak sorából kiemelkedik a születésének 200. évét általunk ünnepezt epikus költőnk, Arany János. A még életében róla elnevezett utca paticsfalú, szalmával fedett parasztházában látta meg a napvilágot az a fiúcska, aki lángelmeként jutott nemzeti költészetünk élére.

Mostani esztendőnk júniusának 17. napja egy borús évfordulóra figyelmeztetett. Kerekén félszázada ama tragédiának, hogy Sinka István, a juhászból népi költővé nemesegett földünk elhunyt. Az Arany-portától két-három perc alatt érkezünk szülőházához. A kirándulók jó része ezt meg is cselekszi. Míg e kétszáz métert meglépjük, eltöprenghetünk: mily különös, hogy az isteni gondviselés a 19. és a 20. század kiváló balladaköltőinek bölcsőit egyazon bokorba helyezte.

*

Ha már a 19. század végén épített egykori paraszthalmom előtt topogunk, illő, hogy költőnk szüleiről is szóljak. Apja, Sinka János, régi ridegpásztor család sarja. A fiú emlékezete szerint „befele élő, hallgatag nagy ember volt; szerette a könyveket s az írást”. Anyja, a román Nucza Erzsébet (eredetileg Nuțiu Elisabeta) a közeli Madarász valamelyik pusztájának zsellérházából került a szomszédos magyar városba. Házasságukból három fiú, János, Ferenc, István és egy kishűg, Erzsébet származott. A Sinka család fölöttébb szegény volt. Mindenkori lakóhelyüket bérelték. Szülötte mégis vers-

DÁNIELISZ ENDRE (1925, Nagyszalonta) tanár, irodalom- és helytörténész. A Bolyai Egyetemen diplomázott (1951). Előbb tanár, majd az Arany János Emlékmúzeum igazgatója (1956–1965), később nyugdíjazásáig ismét tanít Nagyszalontán. Irodalom- és helytörténeti kötetei mellett több ezer írása jelent meg különböző lapokban. Legutóbbi kötete: Nyelvőrség Biharországban (2018, Várad-Holnap). A Magyar Kultúra lovagja.

ben örökítette meg: „Kicsi juhászkunyhó / ölelgeti Bihar, / onnan jöttem én a / népem álmaival.”

A korábbi Rózsa, ma Sinka István utca 1. számú házának külön értéke, hogy az eltelt közel másfél száz év alatt külsején nem sok változott. Arany János esetében csupán a porta hiteles.

A Rózsa utca szülöttének már gyermekkorra is kemény küzdelem a léte-

zésért. Az első elemibe lépésekor tudomásul kellett vennie, hogy nem dicsőség egy szegény juhász fiának lenni. Hiába tanul kitűnően, a cipősök, tehetősebb szülőkkel megáldott nebulótársai őt, a mezítlábast, télen papucst kirugdosták az első padból. A leghátulsóba került, s mégis – a valóságot érvényesítő tanítójának köszönhetően – a nyedek osztályt kitüntetéssel végzi. A nyári nagyszünet számára nem a pihenés, a szórakozás ideje. Pénzt kell szereznie a család megélhetését biztosítandó. Elszegődik libapásztornak, más-kor labdaszedőnek az „urak” teniszpályájához. Bár szeretne továbbtanulni, nem teheti: kisbojtárnak kell szegődnie. A gimnáziumhoz csak annyi köze van, hogy 1907-ben reggeltől késő délutánig súlyos téglákat talicskáz az építéséhez.

Apja s bátyja egymást követően kidől a sorból: a tüdőbaj viszi el őket. Noha még csak serdülő, egyedül kell állnia a sarat a juhok százával, rettegve a gazdák haragjától. Napokig le sem hunyhatja a szemét, míg a jószágok őt meg nem szokják.

Ámde miként válik egy juhász költővé? E terjedelmes időszakaszt igénylő változás így indult: egy arra vetődő vándorasztales szatyorjában Petőfi összes költeményét is cipeli. A legeltető juhászt megszólítja: neki adná, ha egy bárányt kapna érte. István tüstént rálett, mert kéznél volt egy meg-szolgált báránya. Szűrének mindkét ujját elkötötte. Az egyikben már eddig is a Bibliát őrizte, a másikat Petőfi örökölte. A szűr ujjai ezzel könyvtárrá nemesültek.

A Petőfi-kötetet addig le nem tette, amíg végig nem olvasta. Életcélját ekkor fogalmazta meg: „Költő leszek, ha rámegy az egész életem, és ha az egész világ minden hatalma ellenem jön is.”

Első verssorai úgy születnek, hogy a közeli tanyából egy vénasszonyt hall énekelni. Agyában napokig motoszka a rím és a ritmus. Rövid idő múltán előkotor egy tintaceruzacsontot és csizmája szárát letörölve följegyzi a magától kibomló sorokat: „Oh, szálj pipám drága füstje, / dohányom foszló ezüstje, / s lengj messzi a puszta mélyén...” Másnap a folytatás magától megszületett: „Itt Barmón, a Csikótanyán, / tizenhét szilvafa hajlatán / Sír az eső vőlegénye...”

Később ezekből teljesült ki a *Tizenhét szilvafa alatt* című, megejtően szép vallomása. Könyveket szerez, és éjszaka, mécses vagy gyertya mellett olvas. Így szerez az iskolázottakon is túltevő műveltséget. Három kiváló professzorára hivatkozik a későbbi évtizedekben: Jézus, azaz a Biblia, Petőfi és Tolsztoj.

Egy szemébe fúródott lécszálka jobb szeme világát elvette, ezért be nem sorozták. Így az első világháborút megúsza, ám a szerelmet nem. Papp Piroskát, az erdőgyaraki juhászszámadó dolgos lányát választotta. Feltételezésem szerint a költővé válás szándéka ösztönzi arra, hogy a román hadsereg bevonulása után istenhozzádot mondjon szülővárosának és édesanyjának, és a megcsúfolt Magyarhonba költözzön. Meglehetősen közel, Vésztőn telepednek le. A részbeni biztonságot jelentő juhászatot kifújta István alól a háború utáni

gazdasági nehézség. István alkalmi munkából (kertészás, napszám, cipekedés) igyekszik fenntartani családját, amely három kisfiúval gyarapodik. A városvezetők hozzásegítik egy elhanyagolt kis ház tulajdonjogához, ámde ezt örökké javítgatnia kell. A családi békesség nem hiányzik. Ám megrendítő, hogy a gondos feleség gyógyíthatatlan betegségbe, tüdőbajba esik. A gyulai kórházban kezelik, de remény nélkül. A férj hetente két ízben bekarikázzik Gyulára. A remény lehetőségét viszi Piroskához. A napszám ilyenkor elmarad. A három kisfiúra szomszédok vigyáznak. Könnyeimmel küszködöm, amikor az utolsó nap lefolyására gondolok. A kezelőorvos előző nap már figyelmeztette a férjet: holnap mindazok jöjjenek el, akik feleségét még életben kívánják látni. Szalontáról átjött az anyós, István pedig mindhárom fiát bevitte. Nyugodjék meg a beteg, hogy van és lesz, aki szeretett kisfiait ezután ellátja.

Amikor Piroska megérezte, hogy közeleg a túlvilágra lépés pillanata, magához intette a legkisebbet, a hároméves Zolikát. Megfogta jobbát és el nem engedte, amíg karjából ki nem szállott az erő.

*

Küzdelmes napok vártak az apára: napszámoként tartotta el két nagyobbik fiát, mert Zolikát Szalontára vitte nagy-

anyja, aki – tizenkét évnyi özvegység után – a Tenkei úti házában élő Fábián Ferencsel házasodott össze. Sinka István továbbra is a költéssel kívánt foglalkozni s a közelet tevékeny tagjává nemesedni. Első lírai alkotása Veszprém lapjában jelent meg, első önálló kötete pedig, a *Himnuszok Kelet kapujában* című szabadversgyűjtemény, 1934-ben a szeghalmi Ref. Péter András Reálgimnázium anyagi segítségének köszönhetően. Esztendő múltán a közelben élő Szabó Pállal és Barsi tanító úrral folyóiratot alapít *Kelet népe* címmel. Befutott írók, szépírással foglalkozók – Veres Péter, Sértő Kálmán, Féja Géza, Barsi Dénes – keresik föl.

Küldetéstudat lelkesíti, 1937-ben Budapestre költözik. Munkát nem talált, s így napi tíz-tizenkét fillérből éldégt. A róla szóló életrajzok hallgatnak arról, hogy a főntebb jelzett évben Péczeli Katalin varrónővel megházasodott. Szomorú, de életformáján ez nem segített. 1957-ben el is vált tőle.

A fővárosba telepedésének vitathatatlan kiváltója az ő küldetéstudata, a népi írók lelkes csoportjához való közeledés. Közösségükben kívánta megvívni harcát a társadalmi haladást kiváltó írói adottságaival. Szenvedései és közösségi csalódásai a népi mozgalom jobbszárnyához közeleltették, viszont a német és a magyar fasizmustól vitathatatlanul elhatárolódott.

Ennek az átokverte időszaknak egy áldozatot vállaló könyvkiadó, Püski

Sándor vetett véget: összegyűjtött verseit 1939-ben a kifejező *Vád* címmel jelentette meg. E segítségnek köszönhető, hogy Sinka István ezután új kötetekkel jelentkezett.

Sinka István költői és társadalmi tevékenysége halmazában nem remélt változás következett be. A német és olasz döntőbíróóság 1940. augusztus 30-án Bécsben hozott határozata alapján Észak-Erdély visszakerült Csonka-Magyarországhoz, ennek eredményeként a magyarok lakta Nagyszalonta is. Az 1940. szeptember 6-án bekövetkezett uralomváltás Sinka Istvánnak lehetővé tette, hogy szülővárosát fölkeresse. Ezt több érzelmi tényező táplálta. Szeretett édesanyját már két évtizede nem látta, pedig nem sokkal azelőtt özvegyasszonyként megházasodott. A Tenkei úti parasztházban az egykori juhász csupán néhány napot tölthetett, szűkös megélhetési kiadásait az irodalmi lapokban megjelent verseinek tiszteletdíjából fizette.

Noha erre vonatkozó adatokkal alig találkoztam, de tudván tudom, hogy a *Fekete bojtár vallomásai* című önéletrajzában többnyire gyermekkorát örökítette meg. Juhászságáról szólva a bérlők és nagygazdák szóbeli és tettebeli durvaságát ismerteti meg az olvasóval. Mostani rövid látogatását arra is felhasználta, hogy édesanyját és új férjét meggyőzze: tavasszal ő szeretne beköltözni az utcára néző vendégszobába. Itt háborgatás nélkül folytatná önéletrajzát. Mikor szövege megkívánja, elkutyagol szülőházához, kimegy a Kölesér partjára, hogy föllevenítse kisgyermekkorai pajkosságait. A Fábiánokhoz külön kérelemmel fordult: az első szobában minden idejét írással tölti. Őt igen zavarná, ha a közös ajtójú konyhában hangoskodnának. Sőt, ezt egy másik kérelemmel is kiegészítette: ha a helybeliek közül valaki találkozási, ismerkedési szándékkal keresné, mondják azt, hogy a városba ment.

A '41-es esztendő derekáig itt és Budapesten elkészült a *Fekete bojtár vallomásai* első kötetének a szövege. Püski Sándor főszerkesztő és könyvkiadó vette át és megígérte: a jövő évi könyvnapon árulhatják.

*

Ha már a költőt az országhatár nem választotta el szülőföldjétől, úgy határozott, hogy 1941 szilveszterét és az új év első

napjait édesanyjával s a házbeli Fábiánokkal tölti. Erről a látogatásról értesült Gaál Sándor, a Nagyszalontai *Az Újság* tulajdonosa és főszerkesztője. Január első napjainak egyikén a Tenkei úti házba szalasztotta riportert, Wekerle Sándort. Sinka ezt nem utasította el, hiszen már megszokta, hogy őt író és közéleti emberként máshol is nyilatkozatra kérték. A megjelent cikk meglehetősen nagy terjedelmet foglalt el. Alulírott ezért úgy döntött, hogy belőle a kevésbé fontos közléseket kihagyja.

*Itthon járt Sinka István,
a barmódpusztai juhászból lett
költő*

*A magyar irodalomtörténet unikuma
Sinka István. Ő az egyetlen magyar
költő, aki juhászból lett azzá. Ez a
juhászból lett költő pedig Szalontáé,
mert Sinka itt született.*

*A megszállás alatt – mondta előttünk –
átmentem az anyaországba, s azóta ott
élek. Ám a felszabadulás után azonnal
hazajöttem.*

*Hogy miként lett költő, s mi köze van
költőelődeihez, arról a következőket
mondta:*

*– Először Petőfi verseit ismertem meg,
majd Kosztolányit és Juhász Gyulát.
Petőfi verseit nagyon megszerettem,
Kosztolányi ügyességét bámultam. Ezek
csiszolt üvegyémánthoz hasonlítanak.
Juhásznál a költő mélabúja kapott meg.
(...) Gyermekkoromban azt szerettem a
legjobban, amikor az öregek meséltek.*

Ezek a mesék vezettek be a költészet birodalmába, mert bizony a mese a nép költészete. A nép ezekben érzékelteti, milyennek szeretné látni a világot.

Hogy miért mesélnek a pásztorok oly sokat, arról Sinka ezeket mondta:

– Ha a pásztorok nem találnak ki meséket, életüknek ezeket a szépségeit, bizony megbolondulnának. A puszták kietlen egyhangúságában szükségük van erre. Apámra nagyon keveset emlékszem. Kisgyermek voltam, amikor elvesztettem. Csak egyet tudok róla: mindig a könyveket bújta (...)

1942. január 7.

Bizonyosnak ítélem, hogy e riportot Kornya Sándor szalontai származású tanár, a gimnázium igazgatója elolvasta. A költőnek barátságos hangú meghívót küldött: mielőbb jöjjön el a gimnáziumba, hogy az érdeklődő tanárokkal, a diákokkal találkozzék. Erre az eseményre a legtágasabb tanteremben, a fizika-kémiai előadóban került sor. Vendégeinket a szokatlanul terjedelmes katedra mögé ültette: középre a költőt, jobb szélére a barázdált arcú fekete kendős nénit, az édesanyját, átellenbe egy galambősz, szárnyas bajszú öregembert, mostohaapját. A meleg hangú üdvözlés után Kornya Sándor arra kérte Sinka Istvánt, hogy szóljon magáról, majd olvasson fel verseskötetéből.

A biztatott költő mondandóját azzal kezdte, hogy egykori iskolája szent hely volt számára. Azonban jó tanulása és vágyai ellenére csak négy elemi járhatott. E gimnáziumba jó szívvel beiratkozott volna, ámde ehhez csupán annyi köze sikeredett, hogy építéskor, tízévesen, hajnaltól késő estig cipelte a téglát a kőművesek munkájához. Ezután szólt a pusztai tanyákon szolgáló cselédekről, summásokról, uradalmi kenyéren szűkölködő nagy családokról. Folytatásként egy könyv is előkerült. Fedelén a cím három vaskos, fekete betű: VÁD.

Azt nem tudhatom, hogy e találkozásról ki mit vitt magával. De azt igen, hogy szívem megtelt örömmel és büszkeséggel. Lám, lám! Akadt, aki Arany nyomdokába lépjen.

Nem sokkal a szülő- és szülőföld-látogatások után a második világháború söpört végig e sokat szenvedett tájon, amit az ismert történelmi és politikai változások követtek. Az önmaga által „fekete bojtár”-nak átkeresztelt költő ezt követően nem tért haza. Féltestvére, rokonai hírt sem kaptak róla. A hivatalos irodalomból való kirekesztésével, a megváltozott irodalompolitikával magyarázható, hogy személyét Nagyszalontán igen kevesen emlegették vagy olvasták korábbi műveit. Az 1955 őszén megalakult Arany János Irodalmi Kör célul tűzte ki, hogy az innen elszármazott, esetleg ide gyökerezett írók, tudósok, művészek életművét népszerűsítse. Az Arany-múzeum és az irodalmi kör vezetőjeként a bennünket fölkereső Pesovár Ernőtől és Martin Györgytől kaptuk az első hírt: Sinka él, de írásait a diktatúra sajtója nem közli. Magányos, otthonából ki nem mozdul. Kenyérgondokkal küzd. Néhány népi író – köztük Illyés Gyula és Veres Péter – segítsége menti meg az éhhaláltól. Csupán 1957 őszén került hozzám a *Szabad Földnek* az a száma, amelyben egy rövid Sinka-versre bukkantam. Nos, ez lehetővé tette, hogy Sinkáról, korábbi munkásságáról kiselőadást tartsak.

Nem múltott hosszú idő, amikor Sinka István tanújelét adta, hogy bölcsőhelyét ő sem feledte el. Érdeklődik utánunk. E kapcsolatteremtést dr. Sáfrán Györgyi, a Magyar Tudományos Akadémia levéltárának gondozója, irodalomtörténész segítette elő. Arany János összes művei kritikai kiadásának egyik szerkesztője

lévén két munkatársával államilag engedélyezve kutatta, fényképezte halhatatlan epikusunk kéziratanyagát. Hazatérve egy társaságba került Sinkával és harmadik feleségével, Szin Magdával. Szó esvén Arany városáról, Györgyit arra kérte a költő, hogy írja meg a múzeumoknak: postázzon neki egy képet szülőháza mai állapotáról. Számítva a későbbi nemzedék feledékenységére, segítésként vázlatot rajzolt a környező utcákról, hogy az egyablakos, öreg zsellérházra biztosan rátaláljon (Sinka vázlatát irataim között ma is őrzöm).

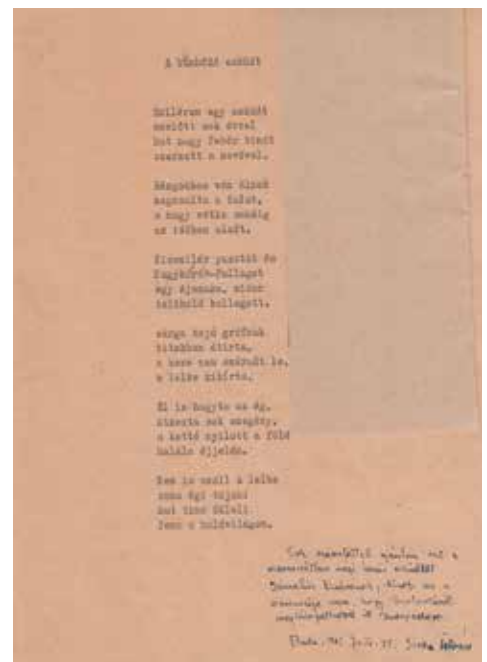
Ennek az ajándékba kapott ismeretségnek folytatása is lett. Pár év múlva, pontosabban 1961-ben Arany jegyzőségének rejtett okmányai után nyomoztam a budapesti levéltárakban. Ottlétemet arra is igyekeztem fölhasználni, hogy a létrejött köteték vékony szálát megerősítem. Előzetes jelentkezésemet követően július 19-én, a déli órákban kerestem föl Szalonta szülöttét, másfél évtizednyi némaság után szűkebb pátriájának hűségét, ragaszkodását kívántam tanúsítani. Tudva azt, hogy melegszívű felesége, Szin Magda ilyenkor munkahelyén, a Magyar Statisztikai Hivatalban dolgozik, Sáfrán Györgyi vállalkozott arra, hogy együtt keressük föl egyetlen szobás lakásukat. Illő közölnöm, hogy az első találkozás feszültségét az ő jelenléte oldotta föl. Noha a fal mellé helyezett paraszti fekvőhely, a dikó elárulta, hogy érkezünk előtt itt feküdt a beteg, most könnyű ruhában költőnk is az asztal mellé ült.

Munkásságáról, írói terveiről beszélgettünk. Elénk tette háromkötetnyi, kéziratban heverő versgyűjteményét. Most is magam előtt látom szomorú arcát, amelyet olykor az indulat s a harag pírja színez. Ingerültsége a könyvkiadói lektorátusok és alkalmazottaik ellen fordult. Ők örökké a múltat, bűneit hánytorgatták. Az utóbbi másfél évtized írói munkásságát hiábavalónak ítéli. A három mappa anyaga kiválogatva, elrendezve várta kiadóját, ám az „illetékes elvtársak” részéről nem sok segítő szándékot tapasztalt. Hosszabban a *Szigetek könyve* vaskos művével ismertetett meg. (Bevallom: később ezt megszereztem, és barátaimnak úgy mutattam be, hogy ez a magyar *Kalevala*.)

Egy óra múltán reánk tekintett a búcsúzás ideje. Tucatsznyi kéziratával terítette az asztalt. Arra kért, hogy válasszak

közülük, mert az általam kedveltet ajánlásával kívánja nekem ajándékozni. Kutatgatásom *A bűnhődő esküdt* címűre esett, mert mondani- valója azonos volt Arany *Hamis tanú* című, közismert balladájával. Ceruzájának most nincs tekintélye. Elő a tollat, tintát, és már futnak a sorok: „Sok szeretettel ajánlom ezt a szerencsétlen régi hamis esküdtet Dánielisz Endrének, kinek az a szerencséje van, hogy Szalontáról meglátogatott itt, Budapesten. Buda, 1961. Juli. 19. Sinka István”

Még egy hatszakaszos, kéziratot versét helyezte mellé. Annak idején területi gyarapodásunkat üdvözlő alkotását helyi lapunk nem közölte. Így az *Ajándék Szalontának* két évtizedes késéssel jutott el közös bölcsőhelyünkre. – Feltételezem, hogy az irodalomtörténészeket, a stilisztákat a

befejezés két sorának mássága érdekli. A kezdeti változatban ez így szerepel: (Szalonta) „Ő az elfolyt könnyek / könynyező királya”. A Medvigy Endre által szerkesztett *Összegyűjtött versek – Nagy utakról hazatérve* I. kötete 262. lapján a szerző egy erélyesebb végszót alkotott: „úgyis százak szánák / halálra, halálra.”

*

Eszendő múltán az Arany János-kutatást folytatva ismét a fővárosban időztem. Most sem kerültem el, hogy Sinka István otthonát fölkeressem. Szűkszavú naplómiban ezt így örökítettem meg: „1962. aug. 4. du. fél 5 és fél 6 között Sinka budai lakása. Most fiatal felesége, Szin Magda is otthon volt. Kávával és aprósüteménnyel kínált, miközben a költő az oldalfal melletti dikón küzdött betegsége fájdalmaival. Azonban ez nem akadályozta meg, hogy munkásságáról és terveiről beszéljen. Az irodalmi élet illetéktelenjeit szidta, akik a folyóiratok szerkesztőségeit megszállták és a »nem szeretem« alkotóknak nem adnak lehetőséget az érvényesülésre, sőt, a megélhetésre sem. Ellenben Bölöni Györgyről igen elismerően nyilatkozott, mivel ő pártolta, sőt novelláskötetét, az *Eltűnik a hóri domb* címűt meg is jelentette. Kevesli az *Élet és Irodalomban* s a *Kortársban* napvilágot látott verseit. A szerkesztőknek sokkal többet küld be, de háttérbe szorítják. Előkereste néhány új alkotását, és felolvasta mintegy bizonyítandó: ő nem hallgatott el; dolgozik, mert még van mondanivalója a világról népe és olvasói számára.”

Azzal a benyomással távoztam, hogy a valóságtól igen elzárkózik. Mintha szobájának négy fala életéből és gondolatvilágából minden történést kirekesztené.

*

A hatvanas évek derekától kezdve Sinka István egészségi állapota egyre romlott. Mi – Sáfrán Györgyi közvetítésével – hívtuk, biztattuk: bár egy kurta időre jöjjön haza; találkozzék „juhaival s ifjúsága pusztáival”, s a „szélbe hulló ereszű szülőházzal”. Mindhiába. Nekünk szóló üzenetként olvastuk múltidéző versének záró sorait: „...én már több őszön, több tavaszon / erre a tájra nem, / nem térek vissza soha sem!”

Szalontán nem találkozhattunk, és mivel Arany hivatali iratainak ismertetését befejeztem, Budán sem. Ámde ez idő tájt tanítottam a költő féltestvérének fiát, Fábián Miskát latinra. Ő lett az összekötő szál: mit tudnak ők híres-neves rokonukról. Ugyancsak ő ajándékozott meg a költő utolsó fényképével. A már-már kibírhatatlan szenvedésekkel küzdő költő a kórházi ágyon csontra aszot-tan várta sorsa beteljesedését. A Biblia világába merülten érte a halál 1969. június 17-én, este. Veres Péter, a barát és sorstárs a végső napokban elhangzott kérését teljesítette: az életművet megidéző halotti beszéd elmaradt, „szónoklata” csupán ennyi volt: „Abban a nem túl nagy névsorban, amely a magyar irodalomban Janus Pannoniusszal kezdődik, ott lesz Sinka István is, amíg magyarok élnek és beszélnek a földön.”

*

Noha az erdélyi magyar sajtó Sinkát nem kedvelte, tőle verseket nem közölt, Gellért Sándor tanár és költő tisztelgő írását a *Korunk* folyóiratban olvashattuk. Bátorsága arra buzdított, hogy Impon Irénnek, a *Fáklya* napilap művelődési rovata szerkesztőjének felhívjam a figyelmét: ezen a nyáron elhunyt a Nagyszalontán született Sinka István költő és prózaíró. Illó lenne erről megemlékezniük. Javaslatomat elfogadta, sőt megkért: földijeként írjam meg. December derekán erre is sor került. (*Fáklya*, 1969. dec. 14.)

*

Búcsúztatásán a szülőváros részéről senki sem jelent meg. Az államhatalmat képviselő elvtársak a nélkülözhetetlen útlevelet ki nem bocsátották két nap alatt. Jóval később a Turisták Egyesülete budapesti látogatást szervezett. Feleséggel együtt feliratkoztunk. Míg ő unokatestvéreit látogatta, felhívtam Szin Magdát a lakásán teendő gondolatcserénk időpontjára vonatkozóan. Számára 1974. augusztus 13. volt a megfelelő.

Férjének halála óta bő öt esztendő telt el. Kezdeként Sinka egykori költői terveiről szólt, majd áttért férjének betegségére. Természetes, hogy a saját, megnyugtató szerepéről is szó esett. Megtudtam: Sinka végső menedékként az Istenhez folyamodott. A Bibliát jobbjában tartva, a másvilágra gondolva érte a halál.

Együttérzésemként a *Fáklyában* megjelent elsirató cikkemet nyújtottam át. Az özvegy ekkor elgondolkodott: adományom miként viszonzza? Kutatni kezdett a régi kéziratok között. Leghamarabb a *Kovácsinas régi majorban* című, négyszakaszos, juhászmuftat idéző, ceruzával írott emlékezés került a kezembe. Később otthonomban utánajártam. A *mesterek uccája* (nem az én helyesírási vétke) című elbeszélő költeményben rábukkantam. (Bp., 1967) – Titkot rejt egy cím nélküli, ceruzás sorozat. Közlött-e vagy sem? A kiderítéséhez, íme, a kezdet: „Nem testvére ez a regének, / és nem csak az álmok vihara, / Hanem ahogy a szegények élnek / a kavargó élet ez maga.”

A harmadik egy régi írógépen kipötyögtetett ballada. Eredeti címe: *Egy koré tovaring...* később ezt áthúzta és ceruzával kifejezőbb címet írt föléje: *Apó a domb mögül*. Így találunk reá összes költeményei között. A cserét nevének tintás változatával hitelesítette.

Búcsúzáskor még egy A4-es, megsárgult lapot kaptam. A költő cím nélküli, két- és négysoros verskezdeményekkel töltötte meg, ceruzás írással. Akad-e olyan irodalmár, aki feltárja: melyik nemesedett befejezett alkotássá?